وەزارەتی داد

ژمارە:٣٥٠٩/٢٠ لە ٢٠٢٢/٩/٢٠

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٢

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێماندراوە بە پێی ماددەی (١٠٥) لە یاسای چاودێری ناکامەکان ژمارە (٧٨)ی ساڵی ١٩٨٠ی هەموارکراو، ئەم ڕێنماییەی خوارەوەمان دەرکرد.

١- دوای ڕەزامەندی فەرمانگەی چاودێری ناکامانی تایبەتمەند، سەرپەرشتیاری ناکام دەتوانێ یەکەی نیشتەجێبوون بۆ ناکام بکڕێت (شوققە یان خانوو) کە دەکەونە چوارچێوەی یاسای وەبەرهێنان ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠٠٦، بە سەربەخۆیی یان هاوبەشی لەگەڵ خوشك یان براکانی ناکام یان دایکی، بەمەرجێك بیناکە تەواو و ئامادەکراو بێت بۆ نیشتەجێبوون.

٢- دەبێ ناوی ناکامی سەرپەرشتیکراو، لەناو گرێبەستی کڕینەکە هاتبێت کە لە لایەن وەبەرهێن یان خاوەن موڵکی یەکەی نیشتەجێبوونی فرۆشراو ڕێکخراوە و لە لایەن دەستەی وەبەرهێنان یان لقەکانی پەسندکرابێت، دەبێ ئەم رستەیە بنووسرێت: (نابێ هیچ ڕەفتارێکی یاسایی لەسەر بکرێت کە مافی لایەنێکی تر بخاتە سەر یەکەی نیشتەجێبوونەکە، مەگەر بە ڕەزامەندی فەرمانگەی چاودێری ناکامانی تایبەتمەند).

٣- پێویستە سەرپەرشتیاری ناکام، ڕێکارەکانی تۆمارکردن بەناوی ناکام لە فەرمانگەی تۆمارکردنی خانووبەرەی تایبەتمەند تەواو بکات، هەرکاتێک لایەنی وەبەرهێن رایگەیاند کە ئەو کۆمەڵگەی یەکەی نیشتەجێبوونەکەی تێدایە، دەتوانن تۆماریان بکەن و خاوەندارێتی یەکە نیشتەجێبووەکان بگوازنەوە بۆ کریارەکان.

٤- وێنەیەك لەم ڕێنماییەهاوپێچی گرێبەستی کڕینی یەکەی نیشتەجێبوون دەکرێت وسەرپەرشتیاری ناکام واژووی لەسەر دەکات.

٥- ئەم ڕێنماییە لەڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان)جێبەجێ دەکرێت.

فەرسەت أحمد عبدالله
وەزیـــری داد

وەزارەتی تەندروستی

ژمارە: ١٣٩٩٧ لە ٢٠٢٢/٩/٦

پاڵپشت بەماددەی (٧) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ ئەم ڕێنماییانەی خوارەوەمان دەرکرد:-

ڕێنمایی ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٢٢

ڕێنمایی تایبەت بە ئۆتۆمبێلی گواستنەوەی تەرم

ماددەی(١): لەرووی دەرەوە:

١- ڕەنگی سپی بێت و خەتی ڕەشی پانی لەناوەراستی ئۆتۆمبێلەکە بێت .

٢- خەتی ڕەشی پانی (٥٠ سم) بێت .

٣-مۆدیلی لەگەڵ ڕێنماییەکانی وەزارەتی ناوخۆ بێت.

٤- تەنها یەك دەرگا لە دواوەی ئۆتۆمبێلەکە هەبێت .

٥- لەپێشەوەی ئۆتۆمبێلەکە لەسەر سەقف (١) یەك دانە (فرارە)ی شین هەبێت بێ دەنگ (صافرە) .

٦- لە پشتەوەی ئۆتۆمبێلەکە (٢) دوو دانە لیدی شین هەبێت .

٧- نووسینی سەر ئۆتۆمبێلەکە ناوی ئۆتۆمبێلی گواستنەوەی تەرم و ناوی کۆمپانیا و ژمارەی مۆبایل بەرەنگی سپی لەسەر خەتە پانە ڕەشەکە بنووسرێت .

ماددەی(٢): لەرووی ناوەوە

١- رووپۆش کرابێت بە(ستیل) و (عازل) پارێزاو بێت لەسەرما و گەرمای دەرەوە.

٢- ساردکردنەوەی لە پلەی بەستن بێت .

٣-ساحبەی تێدابێت بۆ هەواگۆرکی.

٤- رووناکی تێدا بێت.

٥- شوێنی (نقالە)ی تێدابێت.

٦- زەویەکە داپۆشرابێت بە (ئیپۆکس).

ماددەی(٣): ناوەوەی دابەش کرابێت بۆ دوو شوێن:-

١- جێگای مردوو کە صندوقە دەرگای تایبەتی خۆی هەبێت وە سەرووی صندوقەکە رووڵە بێت.

٢- جێگای کەل وپەلی داپۆشینی لاشەی مردوو کە ئەمانە لە خۆ دەگرێت (کیسەی مردوو وکفن) .

ماددەی(٤):

ئەم ڕێنماییە کاری پێدەکرێت لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان).

سامان بەرزنجی
وەزیری تەندروستی

وەزارەتی تەندروستی

ژمارە: ١٣٩٩٨ لە ٢٠٢٢/٩/٦

پاڵپشت بەماددەی (٧) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ ئەم ڕێنماییانەی خوارەوەمان دەرکرد:-

ڕێنمایی ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠٢٢

ڕێنمایی هاتنی پزیشکی بیانی بۆ هەرێمی کوردستان

ماددەی(١):

بۆ کارکردن لە هەرێمی کوردستان ئەبێت داواکاری دکتۆرە بیانیەکە لە ڕێگای نەخۆشخانەیەك یان سەنتەرێکی ڕێگەپێدراو بێت بۆ وەزارەتی تەندروستی ، لە لایەن بەرێوەبەرایەتی گشتی پلان دانان ڕێگەپێدان و مۆڵەتی نەخۆشخانەکە یاخود سەنتەرەکە دەبێ پشت ڕاست بکرێتەوە ، دواتریش رێکارە یاساییەکانی ڕێگەپێدانی کارکردن لەبەرێوەبەرایەتی گشتی کاروباری تەندروستی جێبەجێ دەکرێت.

ماددەی(٢):

لیژنەیەکی باڵا لە وەزارەت لەگەڵ (٢) دکتۆری پسپۆڕی بوارەکە هەڵدەستن بە تاوتوێ کردنی داواکاری پزیشکە بیانیەکان، ئەو لیژنەیە دەسەڵاتی ڕێگەدان بە کارکردنی ناوبراوی دەبێت دواتر لەلایەن وەزیری تەندروستییەوە ڕەزامەندی لەسەر دەدرێت ، وە هەروەها دەسەڵاتیان دەبێ کە پێداچوونەوە بەو مۆڵەتانە بکەن کە پێشتر دراون

ماددەی(٣):

مەرجە پسپۆری ئەو پزیشکە بیانیە پسپۆریەکی دەگمەن بێت ، ئەو نەشتەرگەریانە ئەنجام بدات کە لە هەرێمی کوردستان ئەنجام نادرێت.

ماددەی(٤):

هێنانی لاری نەبوونی سەندیکای پزیشکان پێش ڕێگەپێدانی وەزارەتی تەندروستی .

ماددەی(٥):

لە دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی وەزارەتی تەندروستی و سەندیکای پزیشکان دکتۆری بیانی دەتوانێت بۆ سەردانی بێت بۆ نەخۆشخانەو سەنتەرەکانی کوردستان بەپێی یاساو ڕێنماییەکان.

ماددەی(٦):

بۆ وەرگرتنی ڤیزاو نیشتەجێ بوون دەبێت لە ڕێگای وەزارەتی تەندروستیەوە نوسراو بۆ وەزارەتی ناوخۆ بکرێت جەخت بکرێتەوە لەوەزارەتی ناوخۆ کە بەبێ رەزامەندی وەزارەتی تەندروستی فیزە نەدەن بە دکتۆری بیانی.

ماددەی(٧):

لە دوای وەرگرتنی رەزامەندی وەزارەتی تەندروستی ، وەزارەت نوسراو بۆ پزیشکە بیانیەکە دەکات بۆ بەرێوەبەرایەتی باج بۆ کردنەوەی فایل و دانی باج بەپێی یاساو رێنماییەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان.

ماددەی(٨):

لەکاتی رووداني هەر رووداویکی نەخوازراو بەرامبەر بەنەخۆش یان هەڵەیەکی پزیشکی یان ماکەکانی نەشتەرگەری وە دیارنەمانی پزیشکە بیانیەکە کە نەشتەرگەریەکەی ئەنجامداوە لەهەرێمی کوردستان ئەو پزیشکەی یان نەخۆشخانە دەبێتە کەفیلی ئەو پزیشکە بیانیە بەرپرس دەبێت بەرامبەر دادگا .

ماددەی(٩):

پێویستە پزیشکەکە، تەنیا لەو سەنتەرە یا ئەو نەخۆشخانەیە کاربکات کەبۆی دیاری کراوە.

ماددەی(١٠):

جەخت لە فەرمانی وەزاری ژمارە (٨٤٢) لە بەرواری (٢٠٢٢/٢/٣) بۆ وەزارەتی خوێندنی باڵا کە بەبێ لاری نەبوونی وەزارەتی تەندروستی یەکسان کردنی بروانامە بۆ هیچ دکتۆرێکی بیانی نەکەن.

ماددەی(١١):

لەکاتی رووداني هەر هەڵەیەکی پزیشکی یان رووداني ماکەکانی نەشتەرگەری ، پزیشکە بیانیەکە هاوشێوەی پزیشکە ناوخۆییەکان هەمان یاساو رێسای دادگاکانی لەسەر جێبەجێ دەکرێت.

ماددەی(١٢):

پزیشکی نیشتەجێبوو دەبێت، کۆرسی زمانی کوردی وەربگرێت .

ماددەی(١٣):

نرخی بینینی نەخۆش و ئەنجامدانی نەشتەرگەری دەبێ بەهەمان نرخی دکتۆرە ناوخۆییەکان بێت کە لەلایەن وەزارەتی تەندروستی و سەندیکای پزیشکان دانراوەو بەپێی یاساو رێنماییەکان ، نابێ لەو برە پارەی دیاری کراوە زیاتر وەربگیرێ.

ماددەی(١٤):

هەر پزیشکێکی بیانی ئەگەر نیشتەجێی بەردەوام بێت پێویستە یەکسانکردنی بروانامە (تعديل شهادە) بکات ئەگەر بۆ ماوەی کاتی لە ساڵێکدا سێ جار یان زیاتر بێت بە کۆکراوەیی (٤٥) رۆژ زیاتر بێت پێویستە پزیشکێکی خۆماڵی خاوەن ناونیشانی راوێژکاری بێت سەرپەرشتی بکات .

ماددەی(١٥):

ئەم رێنماییە کاری پێدەکرێت لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان).

سامان بەرزنجی
وەزیری تەندروستی

وەزارەتی تەندروستی

ژمارە:١٤٩٤٢ لە ٢٠٢٢/٩/١٩

پاڵپشت بەماددەی (٧) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ ئەم ڕێنماییانەی خوارەوەمان دەرکرد:-

ڕێنمایی ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢٢

ڕێنمایی کردنەوەی تاقیگا لاوەکیەکان

ماددەی (١): مەرجەکانی پێدانی مۆڵەتی پیشەیی کاری تاقیگەیی بۆ یاریدەری تاقیگا:

١- دەرچووی یەکێک لە پەیمانگا پزیشکیەکان بێت و بڕوانامەی دبلۆمی هونەری لە یەکێک لە لقەکانی شیکاری نەخۆشیەکان بە دەست هێنابێت.

٢- خزمەتی لایەنی کەم (٣) ساڵی هەبێت لە تاقیگایەکانی دام و دەزگا حکومیەکان.

٣- خول و تاقیکردنەوەی تایبەت بەمۆڵەتی دەست دانە پیشەیی تەواو کردبێت.

٤- کاری تاقیگەیی تایبەتی خۆی لە شوێنێکی سەربەخۆ ئەنجام بدات لە ژێر چاودێری پزیشکێکی ڕێگەپێدراو یاخود تاقیگایەکی سەرەکی ڕێگەپێدراو کە پزیشکەکە یاخود بەڕێوەبەری تاقیگایە سەرەکیەکە بەرپرس دەبن لە سەر کارەکانی.

٥- مۆڵەتی پیشەیی کاری تاقیگەیی بۆ یاریدەری تاقیگا تەنها بۆ دەرچوانی پەیمانگا پزیشکیەکان لقی شیکاری نەخۆشیەکان دەبێت، دوای بە دەستهێنانی بڕوانامەی بەکالۆریۆس لە هەمان پسپۆری خۆی، پێشکەشکار بۆی نیە داوای مۆڵەتی پیشەیی کاری تاقیگەیی بۆ یاریدەری تاقیگا بکات.

ماددەی (٢):

مەرجەکانی پێشکەش کردن بۆ پێدانی مۆڵەتی پیشەیی کاری تاقیگەیی بۆ یاریدەری تاقیگا:

١- فۆرمی داواکاری کە لە لایەن پێشکەشکارەوە پڕ دەکرێتەوە.

٢- بەڵگەنامەکانی پێویست

أ- ناسنامەی باری شارستانی و ڕەگەزنامەی عێراقی یاخود کارتی نیشتیمانی

ب- کارتی زانیاری

ج- وێنە (٢)دانە

د- ناسنامەی خانەنشینی گەر هاتوو خانەنشین بوو

ە- ناسنامەی نێشتەجێبوون بۆ ئەم هاوڵاتیانەی کە لە دەرەوەی هەرێمی کوردستان هاتوون.

٣- پشتگیری شوێنی کارکردن ئاراستە بکرێت بۆ بەشی کاروباری هونەری / هۆبەی تاقیگاگان لە بەرێوەبەرایەتیە گشتیەکانی سەر بە وەزارەتی تەندروستی هەرێمی کوردستان.

٤- پشتگیری سەندیکای پەیوەندار.

٥- پوختەی ڕاژە.

ماددەی (٣): خول و تاقیکردنەوەی تایبەت بۆ پێدانی مۆڵەتی پیشەیی کاری تاقیگەیی بۆ یاریدەری تاقیگا:

١- یاریدەری تاقیگا کە ئارەزووی بەدەست هێنانی مۆڵەتی پیشەیی کاری تاقیگەیی هەیە، داواکاری پێشکەشی بەشی کاروباری هونەری / هۆبەی تاقیگا لە بەرێوەبەرایەتیە گشتیەکانی سەر بە وەزارەتی تەندروستی هەرێمی کوردستان دەکات، وە داواکاریەکە ووردبینی دەکرێت و بەراورد دەکرێت لەگەڵ رێنماییەکان.

٢- پێشکەش کردن بۆ وەرگرتن لە خول و تاقیکردنەوە بە شێوازی پێشبرکێ وە بەپێی رێنماییەکان دەبێت، وە رێکخستن و بەرێوەبردنی بە هەماهەنگی دەبێت لەگەڵ سەندیکای کارمەندانی تەندروستی.

٣- تاقیکردنەوە لە ساڵێکدا یەک جار دەکرێت.

ماددەی (٤): مەرجەکانی کردنەوەی تاقیگای لاوەکی:

أ- لیژنەی کەشف:

١- لیژنەیەکی تایبەت بە کردنەوە و نوێکردنەوەی مۆڵەتی تاقیگا لاوەکیەکان کە پێک دێت لە نوێنەرانی بەشی هۆبەی تاقیگا لە بەرێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی و نوێنەرانی سەندیکای کارمەندانی تەندروستی پەیوەندار.

٢- لە کاتی گۆرینی شوێنی تاقیگای لاوەکی، دەبێت دووبارە لیژنە کەشفی شوێنی نوێی تاقیگا بکات لە گەڵ پاپەند بوون بە رێنمای و مەرجە تەندروستیەکان.

ب- شوێن:

١- دەبێت رووبەری تاقیگای لاوەکی لە (٦)م^{٢} کەمتر نەبێت.

٢- دەبێت دیوارەکانی تاقیگا داپۆشرابن بە کاشی سیرامیک یاخود بۆیەی زەیتی دژە بەکتریا یاخود بە پلاستیک داپپۆشرێت بۆ پاککردنەوەی بە ئاسانی.

٣- دەبێت تاقیگای لاوەکی شۆرگە و هەوا بەتاڵ کەرەوەی هەبێت.

٤- دەبێت دەست شۆر و ئاودەست لە هەمان شوێن بەردەست بن.

٥- کاوەنتەرەکان لەماددەی دژە بەکتریا دروست کرابێت و سینگی دەست شۆری ئاوی گەرم و ساردی هەبێت.

٦- دەبێت تاقیگای لاوەکی بەفرەخەری کارەبا تێدابێت بۆ پاراستنی کیت و شلەمەنیەکانی تاقیگا.

٧- تابلۆی (تاقیگای لاوەکی) دەبێت هەڵواسرێت لە سەر دەرگای تاقیگا.

٨- پابەند بوون لە سەر پەیرەو کردنی رێنماییەکانی لەناوبردنی پاشماوە پزیشکیەکان.

ج. ئامێرەکانی تاقیگای لاوەکی و پشکنینە رێگەپێدراوەکان:

١- ئامێرەکانی تاقیگای لاوەکی:

أ- Laboratory Centrifuge (6 tubes)

ب- Light Microscope (4X ، 10X ، 40X ، 100X)

ج- Spectrophotometer (Semi Automated)

د- Microcentrifuge

هـ- Waterbath (7 Litres)
و- Automatic Pipette (2-20 ، 10-100 ، 100-1000 microliters)
ز- Bilirubin Meter
ح- Automated Haematology Analyzer (3 Part Diff.)

٢- ئەم پشکنینانەی کە دەتوانرێت ئەنجام بدرێت لە تاقیگا لاوەکیەکان بریتیە لەمانەی خوارەوە:

ژ	ناوی پشکنین	ژ	ناوی پشکنین	ژ	ناوی پشکنین
١	Complete Blood Count (CBC) Or Hemoglobin (HGB) White Blood Cell Count (WBCs) Haematocrit (HCT)	٧	Blood Group & Rh	١٥	Total bilirubin
		٨	C-Reactive Protein (CRP)	١٦	total ،Cholesterol
		٩	Rheumatoid Factor (RF)	١٧	Triglycerides
٢	ESR	١٠	ASO	١٨	Blood Urea
٣	Pregnancy test by Rapid Chromatography (Urine & Blood)	١١	Brucella Agglutination Test		
٤	Blood Sugar (Glucose)	١٢	Febrile Antigen (Widal) or Typhoid IgG/IgM Rapid Test		
٥	General Stool Examination (GSE)	١٣	H. Pylori Ag/Ab Rapid Test		
٦	General Urine Examination (GUE) Including UriScan 10 Test Strips	١٤	VDRL		

پێنجەم: مۆڵەتی کردنەوە و نوێکردنەوەی تاقیگای لاوەکی:

١- پێدانی مۆڵەتی کردنەوەی تاقیگا لاوەکیەکان لە لایەن بەرێوەبەرایەتیە گشتیەکانی سەر بە وەزارەت دەردەچێت بە هەماهەنگی لەگەڵ سەندیکای کارمەندانی تەندروستی، وە نوێکردنەوەی مۆڵەت ساڵانە دەبێت.

٢- لیژنەی پێکهێنراو هەڵدەستێت بە کەشف کردن بۆ هەبوونی مەرجەکانی پێدانی مۆڵەتی پیشەیی کاری تاقیگەیی و هەروەها بۆ کردنەوە و نوێکردنی مۆڵەتی تاقیگای لاوەکی، لیژنەیەک پێکدەهێنرێت بە سەرۆکایەتی بەشی کاروباری هونەری / هۆبەی تاقیگا لە بەرێوەبەرایەتیە گشتیەکانی سەر بە وەزارەتی تەندروستی بۆ وەرگرتنی داواکاریەکان و ئەنجامدانی تاقیکردنەوەکان بە هەماهەنگی لەگەڵ سەندیکای کارمەندانی تەندروستی.

ماددەی(٥):

ئەم رێنماییە کاری پێدەکرێت لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان).

سامان بەرزنجی
وەزیری تەندروستی

دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە

ژمارە:١٦٦٦ لە ٢٠٢٢/٩/٢٥

پشت بەست بە حوکمەکانی ماددەی (چل و پێنج) لە یاسای پاراستن و چاککردنی ژینگە لە هەرێمی کوردستان- عێراق ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠٠٨ و حوکمەکانی ماددەی (دەیەم) لە یاسای دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە هەرێمی کوردستان-عێراق ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠١٠ بڕیارماندا بە دەرکردنی ئەم ڕێنماییەی خوارەوە:

ڕێنمایی ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠٢٢

ڕێنمایی پاراستنی چینی ئۆزۆن لەو ماددە گازییانەی کاریگەرییان لەسەری هەیە

ماددە (١):

مەبەست لەم دەربڕین و زاراوانەی خوارەوە ئەو واتاو پێناسانەیە کە لە بەرامبەریاندا ڕوون کراونەتەوە بۆ مەبەستەکانی ئەم ڕێنماییە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان - عێراق.

دووەم: دەستە: دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە هەرێم.

سێیەم: سەرۆك: سەرۆکی دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە هەرێم.

چوارەم: چینی ئۆزۆن: یەکێکە لە چینەکانی بەرگە هەوا، کە دەکەوێتە چینی ستراتۆسفیرو، چڕییەکی بەرز لە گەردیلەکانی گازی ئۆزۆن لەخۆ دەگرێت و، کاری پاراستنی زەوییە لە تیشکی سەروو بنەوشەیی زیانبەخش و، پێکهاتە گەردیلەییەکەشی بریتییە لە (٠٣).

پێنجەم: ڕێککەوتننامە: بریتییە لە ڕێککەوتننامەی ڤییەنا بۆ پاراستنی چینی ئۆزۆن ساڵی ١٩٨٥.

شەشەم: پڕۆتۆکۆل: بریتییە لە پەیماننامەیەکی نێودەوڵەتی کە لەساڵی ١٩٨٧ لە شاری مۆنتریال لە کەنەدا پەسەندکرا بەئامانجی پاراستنی چینی ئۆزۆن لەڕێگەی لە ناوبردنی پلە بە پلە لە بەرهەمهێنانی ژمارەیەك لەو ماددانەی کە هۆکارن لە کەمکردنەوەی چینی ئۆزۆن.

حەوتەم: ماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن: ئەو ماددانەن کە بە جێگیرییە کیمیاوییەکانیان دەناسرێنەوە لە چینی بەرگە هەوای نزیك لە ڕووی زەوی و، گەردیلەیەك یان زیاتری لەکلۆر یان برۆم یان هەردووکیانی لەخۆ گرتووەو، دەست دەکات بە چەند کارلێکردنێکی زنجیرەیی لە چینی ستراتۆسفیری هەوایی و، دەبێتە هۆی کەمکردنەوەی چینی ئۆزۆن.

هەشتەم: سەنتەری نیشتمانی ئۆزۆن: ئەو سەنتەرەی نێو پەیکەری وەزارەتی ژینگەی حکومەتی فیدڕاڵییە کە ئەرکی جێبەجێکردن و بەدواداچوونە بۆ بڕگەو و پابەندییەکانی نێو ڕێککەوتننامەی ڤییەناو پڕۆتۆکۆلی مۆنتریال لە عێراقدا.

نۆیەم: لیژنە ی چاودێریی و کۆنترۆڵکردنی ماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن: مەبەست لێی ئەو لیژنە پێکهێنراوەیە لە هەرێم کە وەزارەت و لایەنە پەیوەندیدارەکان ئەندامن تێیدا بۆ دیارکردنی مەرج و دیسپلینی مامەڵەکردن لەگەڵ ماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن، بۆ جێبەجێکردنی بڕگەکانی پڕۆتۆکۆلی مۆنتریال بەهەماهەنگی و هاوکاریی لەگەڵ سەنتەری نیشتمانی بۆ ئۆزۆن.

دەیەم: سەنتەری ریسایکلینگ: مەبەست لێی ئەو سەنتەرە ئامادەکراوەیە بۆ ریسایکلینی ئەو ماددانەی کە ملکەچ بەپشکنینن و پێشتر بەکارهێنراون، ئەمەش بەمەبەستی پاککردنەوەیان لەو خڵتەو ماددە ناپەسەندانەی کە تێیاندان، شوێنی ئەم سەنتەرەش دەکەوێتە کۆلێژی تەکنیکی ئەندازیاریی لەپارێزگای هەولێر.

یازدەم: ماددە دووبارە بەکارهێنراوەکان: مەبەست لێی ئەو ماددانەن کە پێویستە چاودێریکراوبن، پێشتر بەکارهاتوون و، دواتریش پاکراونەتەوە لەو خڵتەو ماددە ناپەسەندانەی کەتێیاندا بوونە.

دوازدەم: ماددە چاودێریکراوەکان: مەبەست لێی ماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆنە کە خراونەتە پاشکۆکانی پرۆتۆکۆلی مۆنتریال و هەموارکردنەوەکانی.

سێزدەم: ئامێرو کەل وپەل و بەرهەمە چاودێریکراوەکان: مەبەست لێیان ئەو ئامێرو کەل و پەل و بەرهەمانەن کە ماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆنیان تێدایە، یان لە کارکردنیاندا ئەو ماددانە بەکار دەهێنن.

چواردەم: جێگرەوەکانی ماددە کەمکەرەوەکان: مەبەست لێیان ئەو ماددانەن کە وەك جێگرەوە بەکاردەهێنرێن لە بری ماددە چاودێرییکراوەکان، ئەم ماددانەش بەوە دەناسرێنەوە کە کاریگەری و زیانبەخشیان لەسەر چینی ئۆزۆن نییە، یان زۆر کەمەو، کاریگەریشیان کەمە لەسەر گەرمداهێنانی زەوی.

پازدەم: ئەگەری نەمانی ئۆزۆن: بریتییە لەو خەمڵاندنە پشتبەستووە بە زانیارییەکانی ئێستا بۆ کاریگەری لەسەر چینی ئۆزۆن کە ماوە نا ماوەیەك پێداچوونەوەو پوختکردنەوەی بۆ دەکرێت.

شازدەم: رێگەپێدان: بەڵگەنامەیەکە دەستە دەیدات پێش دەستپێکردن بە ئەنجامدانی هەر چالاکییەك کە کاریگەرییەکی ژینگەیی هەیە لەوەی پەیوەستە بەماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆنەوە کە چاودێرییان لەسەر پێویست کراوە، دوای دڵنیابوون لە هەبوونی ئەو مەرجانەی کە لیژنەی چاودێری و کۆنترۆڵکردنی ماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن دیاریان دەکات.

حەڤدەم: مۆڵەتدان: بەڵگەنامەیەکە دەستە دەیدات بۆ ئەنجامدانی هەر چالاکییەکی ژینگەیی پەیوەست بەماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆنەوە کە چاودێرییان لەسەر پێویست کراوە.

هەژدەم: پشکەکانی هاوردەکردن: بریتییە لە سنووردارکردنی ساڵانە بۆ بری دیاریکراو لەهەر ماددەیەك لەو ماددانەی کە چاودێرییان لەسەر پێویست کراوە بۆ هەر هاوردەکارێکی تۆمارکراو لای دەستە، دەستەش ساڵانە ئەو برانە دیار دەکات بەپێی ئەو زانیارییانەی کە بەردەستن لە لای لە بارەی قەبارەی چالاکی هاوردەکارەوە.

ماددە (٢): ئامانجەکانی ئەم رێنماییە بریتین لە:

١- لەناوبردنی پلە بە پلە هەتا کاتی دەستبەرداربوونی تەواو لە گشت ماددە کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن و، دابینکردنی جێگرەوە بێ زیانەکانیش بە پێی حوکمەکانی پرۆتۆکۆلی مۆنتریال و ئەو هەموارکردن و پوختکردنەوانەی کە لەسەری دەکرێت.

٢- ڕێکخستنی هاوردەکردن و هەناردەکردن، گواستنەوەو کۆگاکردن، دەستاودەستکردن و بەکارهێنانی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن کە چاودێرییان لەسەر پێویست کراوە.

٣-دیارکردن و جێبەجێکردنی پلان و بەرنامەکانی دەستە کە هەوڵ دەدات بۆ شیاندنی ئەو کەرتانەی کە لەکارەکانیاندا ئەو ماددانە بەکار دەهێنن کە چاودێرییان لەسەر پێویست کراوەو، پابەندکردنیان بەهەڵس و کەوتی ڕاست و دروست لە پرۆسەی دووبارە بەکارهێنانەوەو چوون بەرەو جێگرەوە شیاوەکان.

٤- شیاندنی کادرو لایەنە پەیوەندیدارەکان لەسەر چاوخستنە سەر ئەو ماددانەی کە چاودێرییان لەسەر پێویست کراوە، هەروەها قەدەغەکردنی بازرگانیکردنی ناڕەوا بەو ماددانەوە.

٥- گۆڕینەوەی زانیاری و داتا لەنێوان دەستەو وەزارەتی ژینگەی حکومەتی فیدرالی/ سەنتەری نیشتمانی ئۆزۆن.

مادده (٣):

لەسەر گشت ئەو دامودەزگاو دامەزراوانەی کە ئارەزوومەندن لە هاوردەکردن یان هەناردەکردنی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن و، ئەو ئامێرو کەل وپەل و بەرهەمانەش کە مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆنیان تێدایەو چاودێرییان لەسەر دانراوە، پێویستە خۆیان تۆمار بکەن لای دەستە بۆ بەدەستهێنانی ڕێگەپێدانە داواکراوەکان.

مادده (٤):

سەرۆکی دەستە مافی هەیە ئەو ڕێ و شوێن و ڕێکارە پێویستانە بگرێتەبەر بۆ پاراستنی چینی ئۆزۆن، لە ڕێگەی قەدەغەکردنی ئەو چالاکی و پرۆژانەی کە کار لە چینی ئۆزۆن دەکەن، ئەوەش بەپێی پێداویستییەکانی ڕێککەوتننامەی ڤییەناو پرۆتۆکۆلی مۆنتریال.

مادده (٥):

کاری لیژنە ی چاودێری و کۆنترۆڵکردنی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن لە هەرێم:

یەکەم: پێکهێنانی لیژنە یەك کەپێی دەگوترێت (لیژنە ی چاودێریی و کۆنترۆڵکردنی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن) لە دەستە.

لیژنە پێکدێت لە نوێنەرانی وەزارەت و فەرمانگە پەیوەندیدارەکان لەهەرێم، بەو مەرجەی ساڵانە نوێ بکرێتەوە بەپێی داخوازیی و پێداویستییەکانی کار بەم شێوەیە:

أ - نوێنەرێك لە دەستە (شارەزایی لەبوارەکەدا هەبێت) ... سەرۆکی لیژنە

ب - نوێنەرێك لەوەزارەتی ناوخۆ .... ئەندام.

ج- نوێنەرێك لەوەزارەتی پیشەسازیی و بازرگانی .... ئەندام.

د- نوێنەرێك لەوەزارەتی دارایی/ بەڕێوەبەرایەتی گشتی گومرگ ....ئەندام.

هـ- نوێنەرێك لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پێوانەسازی و کۆنترۆڵی جۆری .... ئەندام.

دووەم: لیژنە هەر چوار مانگ جارێك کۆ دەبێتەوە یان لەهەر کاتێکدا کە پێویست بکات.

سێیەم: لیژنە ئەو مەرجانە دیار دەکات کە پێویستن بۆ دەستخستنی مۆڵەتپێدان لەبارەی هاوردەکردن و هەناردەکردنی ئەو ئامێرو کەل و پەلانەی کە مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆنیان تێدایەو، ئەو بەرهەمانەش کە پێویستە چاودێری بکرێن.

چوارەم: دیارکردنی مەرجە پێویستەکان بۆ ڕێگەپێدان بەو دەزگایانەی کە تایبەتن بە دروستکردن یان بەکارهێنانی کەرەستەو کەل وپەل و ئەو بەرهەمانەی کە پێویستە بەبەردەوامی چاودێری بکرێن.

پێنجەم: هەماهەنگی و هاوکاری لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتی گشتی گومرگ و دەروازە سنوورییەکان کە لە ڕێگەیانەوە هاوردەکردن و هەناردەکردنی ئەو ئامێرو کەل و پەل و بەرهەمانە دەکرێن کە پێویستە لەژێر چاودێریدابن، بۆ ئامادەکردنی ڕاپۆرتی خولی لەبارەیانەوە، هەروەها لەبارەی هاتنەژوورەوەو چوونەدەرەوەی ئەو کەرەستەو ئامێرو کەل و پەلانەی کە بەشێوەی ترانزێت بە دەروازە سنوورییەکاندا تێپەڕ دەبن و، پێویستیشە ئەو ڕاپۆرتانە بۆ دەستە بنێردرێن.

شەشەم: هەماهەنگی و هاوکاری لەگەڵ وەزارەتی ژینگەی حکومەتی فیدرالی / سەنتەری نیشتمانی ئۆزۆن، بۆ بەدواداچوونی جێبەجێکردنی برگەکانی ڕێککەوتننامەی ڤییەناو پرۆتۆکۆلی مۆنتریال و هەموارکردنەوەکانی لەبارەی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆنەوە.

حەوتەم: کۆکردنەوەی زانیاریی پەیوەست بە بە کارهێنانەکانی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن لە کەرتە جیاجیاکانداو، ساڵانە تازەکردنەوەی زانیارییەکانیش بە مەبەستی جێبەجێکردنی برگەو پابەندییەکانی ئەم ڕێنماییانە.

مادده (٦):کارەکانی دەستە:

یەکەم: دەستە هەڵدەستێت بە جێبەجێکردنی ئەو ماددەو بەندو برگانەی کە لە ڕێککەوتننامە نێودەوڵەتی و هەرێمایەتییەکاندا هاتووە لەبارەی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن کە لەژێر چاودێریدان و، عێراقیش لەو ڕێککەوتننامانەدا بوەتە ئەندام.

دووەم: ئامادەکردن و چاودێریکردنی جێبەجێکردنی پلان و ڕێکارەکانی لە ناوبردنی پلە بە پلە لەو کەرەستەو کەل وپەل و ئەو بەرهەمانەی کە پێویستە بە بەردەوامی چاودێری بکرێن و، دانانی کەرەستەو تەکنۆلۆژیا و ئامرازی جێگرەوە (تەکنەلۆژیای نوێ) لەجێگەیان بەجۆرێك کە بگونجێت لەگەڵ پابەندبوونەکانی هەرێم و، بەپێی حوکمەکانی پرۆتۆکۆلی مۆنتریال و هەموارکردنەوەکانیشی بن، ئەوەش بە ئامانجی گەیشتن بە دەستبەرداربوونی تەواوەتی لەو ماددانە.

سێیەم: ئامادەکردنی تۆمارێك لەدەستە کە زانیاری تەواو لەخۆ بگرێت لەبارەی هاوردەکاران و هەناردەکارانی هەرێمەوە.

چوارەم: بەخشینی ڕێگەپێدانی کارپێکراو بۆ ماوەی یەك ساڵ لە ڕێکەوتی دەرچوونییەوە، ساڵانەش شیاوی نوێکردنەوە بێت، بەپێی ئەو ڕێکارو مەرجانەی کە لیژنە ی چاودێری و کۆنترۆڵکردنی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن دیاریان دەکات.

پێنجەم: بە پشتبەستن بەو زانیارییانەی کە لە لای دەستە بەردەستن لەبارەی داواکارییەکان بۆ هاوردەکردن، دەستە خشتەیەکی ساڵانە ئامادە دەکات بۆ هەر هاوردەکارێك بەبڕو پشکە ڕێگەپێدراوەکان بۆ هاوردەکردنی ئەو ماددانەی کە لەژێر چاودێریدان، ئەمەش وەك پابەندبوون بەخشتەی کات و کەمکردنەوە دیارکراوەکان بەپێی پرۆتۆکۆلی مۆنتریال:

- دیارکردنی هێڵی بنەرەتی لە ساڵی ٢٠٠٩ تاکو ساڵی ٢٠١٠.
- دەستکردن بە ڕاگرتنی بەکاربردن بەپێی هێڵی بنەرەتی لە ساڵی ٢٠١٣.
- دابەزاندن بەڕێژەی ١٣.٨% لە ساڵی ٢٠١٥ .
- دابەزاندن بەڕێژەی ٣٨.٨% لە ساڵی ٢٠٢٠ .
- دابەزاندن بەڕێژەی ٦٧.٥% لە ساڵی ٢٠٢٥ .
- دابەزاندن بەڕێژەی ٩٧.٥% لەساڵی ٢٠٣٠ .

ئەوەی ماوە بەڕێژەی ٢.٥% لەکاری چاککردنەوەدا بەکاردێت هەتا ساڵی ٢٠٤٠ .

شەشەم: ئەو هاوردەکاران و هەناردەکارانەی کە لە لایەن دەستەوە ڕێگەپێدانیان پێبەخشراوە، لە سەرەتای مانگی تشرینی دووەم (نۆڤەمبەر)ی هەموو ساڵێك ئاگادار دەکرێنەوە لەو بڕو پشکەی کە بۆیان هەیە لە ساڵی دواتردا هاوردە یان هەناردەی بکەن.

حەوتەم: قبوڵکردنی داواکارییە نوێیەکان بۆ تۆمارکردنی بەخشینی ڕێگەپێدان بە هاوردەکردن یان هەناردەکردنی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن کە لەژێر چاودێریدان، پاش تەواوکردنی ڕێکارەکانی ئاگادارکردنەوە بۆ هاوردەکاران و هەناردەکاران لەلایەن دەستەوە بۆ پابەندکردنیان بەو پشکانەی کەبڕیاریان لەسەر دەدرێت بەپێی پرۆتۆکۆلی مۆنتریال.

هەشتەم: ئامادەکردن و چاودێریکردنی جێبەجێکردنی پلانەکانی شیاندنی ئەو کەرتانەی کە لەکارەکانیاندا پشت بەو ماددانە دەبەستن کە لەژێر چاودێریدان و، پێشکەشکردنی پاڵپشتی و پشتگیرییەك کە لە توانادایە بۆ پابەندبوون بە هەڵس و کەوتی ڕاست و دروست لە پرۆسەکانی چاککردنەوەو نوێکردنەوەو وەرچەرخان بەرەو جێگرەوە گونجاوەکان.

نۆیەم: ئامادەکردنی ڕاپۆرتی تەکنیکی لە بارەی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن لە هەرێمداو، بڵاوکردنەوەیان بەو شێوەیەی کە دەستە دیاری دەکات.

دەیەم: ڕێکخستنی چالاکی هۆشیاری ژینگەیی لەبارەی ئەو کەرەستەو ئامێرو کەل و پەل و ئەو بەرهەمانەی کە پێویستە بە بەردەوامی لەژێر چاودێریدابن.

مادده (٧): دیارکردنی مەرج و میکانیزمەکانی دەستخستنی ڕێگەپێدان و مۆڵەت وەرگرتن لە دەستە:

یەکەم: مەرجە گشتییەکان:

أ- دەستە دەڕوانێتە داواکارییەکان بۆ دەستخستنی ڕێگەپێدان و مۆڵەت وەرگرتن لەماوەی (٣٠) سی ڕۆژدا لە ڕێکەوتی تۆمارکردنی هەر داواکارییەك کە تەواوی زانیارییە داواکراوەکانی تێدا بێت، بۆ دەستەش هەیە کاتەکە بۆ ماوەی (١٠) دە ڕۆژی دیکە درێژ بکاتەوە.

ب- دەستە بڕیاری خۆی دەدات لەبارەی داوای ڕێگەپێدان یان مۆڵەت وەرگرتن دوای وەرگرتنی ئەو کرێ و رسوماتە داراییەی کە دەستەو لایەنی پەیوەندیدار دیاری دەکات.

ج- ڕێگەپێدان یان مۆڵەتەکە دەردەچێت و ماوەی کارپێکردن و هەر مەرجێك لەخۆ دەگرێت کە دەستە دایاندەنێت.

دووەم: لەسەر هەر داواکارێکی ڕێگەپێدان بۆ هاوردەکردن یان هەناردەکردن یان دووبارە هەناردەکردنەوە یان بەکارهێنانی ئەو کەرەستەو ئامێرو کەل وپەل و ئەو بەرهەمانەی کە پێویستە بە بەردەوامی لەژێر چاودێریدابن، یان ئەو ماددانەی کەدووبارە دروست دەکرێنەوە، پێویستە داواکار داوایەك ئاراستەی دەستە بکات بەپێی ئەو فۆڕمەی کە لە پاشکۆی ژمارە (١) لەم ڕێنماییەدا دانراوەو، دەبێ ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوەی لەگەڵ هاوپێچ بکرێن:

أ - لیستی ڕەسەنی کڕین کە لە وڵاتی دروستکاردا پشتڕاست کرابێتەوە.

ب - بڕوانامەی ڕەسەن و پشتڕاستکراوەی شوێنی دروستکردن.

ج- بەڵگەنامە یان پسوڵەی ڕەسەنی ناردن.

د- داتا گومرگییەکانی بارەکە (مانیڤێست).

هـ- ڕێبەری تەکنیکی ئامێر یان کەل وپەلی هاوردەکراو.

و - ڕەزامەندی هەناردەکردن لەو وڵاتەی کە لێوەی هاوردە دەکرێت.

ح - ڕەزامەندی هاوردەکردن لەو وڵاتەی کە بۆی هەنارده دەکرێت (لەحاڵەتی هەناردەکردن یان دووبارە هەناردەکردنەوە).

سێیەم: داواکار بۆ ڕێگەپێدان بە گواستنەوە لە ڕێگەی تێپەڕاندنی باری هەر ماددەیەك یان ئامێرێك یان کەل و پەلێك یان ئەو بەرهەمانەی کە پێویستە لەژێر چاودێریدابن، لە ڕێگەی هەر دەروازەیەکی هەرێمەوە (وشکانی یان ئاسمانی)، پێویستە داوایەك پێشکەش بەدەستە بکات بەپێی ئەو فۆڕمەی کە لەپاشکۆی ژمارە (٢)ی ئەم ڕێنماییە دانراوەو، دەبێ ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوەی لەگەڵ هاوپێچ بکرێن:

أ - ڕوونکردنەوەیەك بۆ جۆری ماددە گواستراوەکان و بڕەکانیان.

ب - بڕوانامەی ڕەسەن و پشتڕاستکراوەی شوێنی دروستکردن.

ج - ڕێگەپێدانی هاوردەکردن لە لایەن ئەو وڵاتەی کە لێی هاوردەکراوە.

چوارەم: پێویستە داوایەك بەجیا پێشکەش بکرێت بۆ هەر ماددەیەك یان ئامێرێك یان کەل و پەلێك یان بەرهەمێك، لەسەر داواکاری ڕێگەپێدانەکەش پێویستە ئەو هاوپێچانە دەست بخات کە بەپێی ڕێنماییەکان پێویستن و، جگە لەهەر بەڵگەنامەیەکی دیکە کە دەستە داوای بکات.

ماددە (٨):

پشکنین و چاودێری بۆ سەر سەرپێچیکارانی ئەم ڕێنماییە و گرتن یان بەندکردنیان لە ڕێی دادگاوە، ئەویش بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی ناوخۆ لەکاتی پێویستدا لەبارەی ئەو کارانەی پەیوەستن بە کۆنترۆڵکردنی سەرپێچیکارانەوە.

مادده (٩):میکانیزمەکانی دابەشکردنی زیادەی (بەش) پشکەکانی هاوردەکردن:

یەکەم: هاوردەکارو هەناردەکاری ماددەکانی کەمکەرەوەی چینی ئۆزۆن کە لەژێر چاودێریدان، پابەند دەبن بە ئاگادارکردنەوەی دەستە لە حاڵەتی وەستانی تەواوەتی یان نیمچە وەستانی کارەکانیان لەماوەی(٣٠)سی ڕۆژ لە ڕۆژی وەستانەکەدا، دەستەش مافی هەیە ئەو بەشەی ئەوان کە هێشتا هاوردە نەکراوە، دابەش بکات بەسەر ئەو هاوردەکارانەی دیکە کە تۆمارکراون لای دەستە.

دووەم: لە ڕێکەوتی وەستانییەوە، هاوردەکار بۆی نییە مامەڵە بەو (بەشەوە) پشکەوە بکات کە بۆی تەرخان کراوە، کە هێشتا هاوردە نەکراوە.

سێیەم: لەسەر لیژنە یە هاوردەکاران لەم دابەشکردنە ئاگادار بکاتەوە لە ماوەیەکدا کەمتر نەبێت لە (١٥) پازدە ڕۆژ لە دوای ڕێکەوتی دابەشکردنەکەوە.

مادده (١٠):

کۆنترۆڵکردنی کەرەستەو ئامێرو ئەو بەرهەمانەی کەپێویستە لەژێر چاودێریدابن، لە ڕێگەی دەرچوواندنی لیستێك بەو ماددانەوە لە لایەن دەستەوەو بەهەماهەنگی و هاوکاری لەگەڵ سەنتەری نیشتمانی ئۆزۆن، بەو شێوازەی کە دەگونجێت لەگەڵ پابەندییەکانی هەرێم لەبارەی پرۆتۆکۆلی مۆنتریالەوە.

مادده (١١):

أ - هاوردەکردنی بەکارهێنراو لە ئامێرو کەل وپەل و ئەو بەرهەمانەی کە پێویستە لەژێر چاودێریدابن قەدەغەیە.

ب- هاوردەکردنی ئەو ئامێرو کەل و پەلە نوێیانەو، ئەو بەرهەمانەی کە پێویستە لەژێر چاودێریدابن قەدەغەیە، جگە لەوانەی بە ڕەزامەندی دەستە دەبێت.

ئەو بەرهەمانەش کە ماددەی دیارکراوی ئەوتۆی تێدایە کە دەبێت لەژێر چاودێریدابن ئەمانەن:

١- یەکەی ساردکەرەوەی هەوای ئۆتۆمبێلەکان.

٢- یەکەو ئامێری ساردکەرەوەو خۆشکەرەوەی هەواو گەرمکەرەوەی ماڵان و بازرگانی (ناوەندی) کەبریتین لە سەلاجەو موجەمیدەو ساردکەرەوەی ئاوو ئامێری بەفر دروستکردن.

٣-ئەو بەرهەمهێنراوانەی کە دژی داخوران و ژەنگ بەکار دەهێنرێن و، بەرهەمەکانی ئێرسۆل، جگە لە (بەخاخ)ی پزیشکی.

٤-کەل و پەلە گواستراوەکانی ئاگرکوژێنەوە.

٥- پانێڵەکانی دابڕین و داپۆشەری بۆڕییەکان (پانێڵی ئەسبێست: سەندویچ پانێڵ).

مادده (١٢):

باری هاوردەکراو یان تێپەڕبوو (ترانزێت) کە بەشێوەی نایاسایی هاتوون، هاوردەکار پابەند دەکات لەسەر حسابی خۆی بارەکە بگێڕێتەوە بۆ ئەو وڵاتەی کە لێی هاوردە کردووە، ئەوەش لە حاڵەتەکانی هاوردەکردن بەبێ ڕێگەپێدانی پێشوەخت یان بەهۆی لە یەکنەچوونی بارەکە لەگەڵ داتای ڕێگەپێدانەکە، یان بارەکە زیاد لە پشکی ڕێگەپێدراو بێت، یان زانیاری ناڕاست پێشکەش کرابێت.

مادده (١٣):

لیژنەی چاودێری و کۆنترۆڵکردنی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن هەڵدەستێ بەدیارکردن و دانانی مەرج و پێوەرە پێویستەکان بۆ ڕێگرتن لە ئازادکردنی ئەو ماددانەی کە دەبێت چاودێریکراوبن بۆ نێو هەوا، هەروەها هەڵدەستێت بە ڕێگەپێدان بەکۆمپانیاو وەرشەو کاری تاکێکیش ئەگەر کار بکات لەکەرتی ساردکرنەوەدا، ئەویش بەپێی مەرج و پێوەرە پەسەندکراوەکان دەبێت.

مادده (١٤):

ڕێگە نادرێت بە هاوردەکردن یان هەناردەکردن یان هەناردەکردنەوەی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن کە لە ژێر چاودێریدان، لەگەڵ ئەو وڵاتانەی کە ئەندام نین لەپرۆتۆکۆلی مۆنتریال.

مادده (١٥):

لە ناوبردنی مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن یان ئەو ئامێرو کەل وپەل و بەرهەمانە کە ئەو ماددانەیان تێدایە قەدەغەیە، مەگەر ڕێگەپێدانی پێشوەختەی لە دەستەوە بەدەست هێنابێت. هەروەها لە حاڵەتی لە ناوبردنی ئەو ماددانەش کە لە ڕێگەی سنوورەکانەوە ئەنجام دەدرێن، ئەوا پێویستە ڕێکارەکانی ڕێککەوتننامەی بازل لەبەرچاو بگیرێن لەبارەی گواستنەوەی پاشماوە مەترسیدارەکان ودەستبەرداربوون لێیان لەنێو سنوورەکانەوە.

مادده (١٦):

پێویستە دەستە ساڵانە زانیاری و داتا بداتە ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم لەبارەی جێبەجێکردنی ئەو ماددانەی کە لە ماددەی پازدەم ئاماژەیان پێکراوە، هەروەها پێویستە زانیاریش لەبارەی ئەو ماددەو ئامێرو کەل و پەل و ئەو بەرهەمانەش کە دەبێت لەژێر چاودێریدابن بداتە ئەنجومەنی وەزیران، بەمەبەستی گشتاندنیان بۆ لایەنی پەیوەندیدار.

مادده (١٧):

ئەو کۆمپانیاو لایەنە هاوردەکارانەی کە لەهەرێمدا ئەو ماددانە هاوردە دەکەن کە دەبێت لەژێر چاودێریدابن، پێویستە پابەندبن بە پێشکەشکردنی ڕاپۆرتی پشکنینی وەرزی (کشف) بۆ دەستە لەبارەی بڕی فرۆشراو یان بەکارهێنراو لەو ماددانەی کە دەبێت لەژێر چاودێریدابن، هەروەها لەگەڵ ناوی ئەو لایەنانەش کە دەیانکڕێت یاخود لێیان کڕدراوە، ئەمەش بەپێی بەڵگەنامەی سەلمێنەر لەسەر ڕاستی ئەو زانیارییانە دەبێت.

مادده (١٨):

پێویستە گشت ئەو کۆمپانیاو دامەزراوانەی کە لە بواری مادده کەمکەرەوەکانی چینی ئۆزۆن لەهەرێمدا کار دەکەن، پابەندی ماددەو بڕگەکانی ئەم ڕێنماییەبن.

مادده (١٩):

سەرپێچیکارانی ئەم ڕێنماییە بە پێی یاساو ڕێنماییە بەرکارەکان سزای یاساییان بەسەردا دەسەپێندرێت.

مادده (٢٠):

ئەم ڕێنماییە دوای(٩٠) ڕۆژ لە بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) کاری پێدەکرێت.

ئەندازیار/عبدالرحمن صديق
سەرۆکی دەستە

هاوپێچی ژمارە (١)

فۆرمی داواکاری مۆڵەتپێدان بە کەرستەو ئامێرو کەلوپەل و بەرهەمەکانی کە لەژێر چاودێریدان:

زانیاری تایبەت بە داواکاری مۆڵەتپێدان

ناوی پێشکەشکاری داواکاری:

ژمارەی ناسنامە:

شوێنی نیشتەجێبوون:

ژمارەی مۆبایل:

ژمارەی تۆماری داواکاری:

ڕێکەوتی تۆماری داواکاری:

جۆری داواکاری: تازەکردنەوە ☐ دەرچواندنی تازە ☐

ناوی کۆمپانیا:

ژمارەی تۆماری بازرگانی:

چالاکی تایبەت بە ماددەکانی کە لەژێر چاودێریدان

جۆری چالاکی:

هاوردەکردن ☐ هەناردەکردن ☐ دووبارە هەناردەکردن ☐

بەکارهێنان ☐ گواستنەوەی ترانزێت ☐ کۆگاکردن ☐ لەناوبردن ☐

زانیاری لەسەر ماددەکان: ☐ ئەو ماددەی کە دووبارە دەکرێتەوە

ناوی زانستی ماددەکە:

ناوی بازرگانی ماددەکە:

بڕەکەی:

وڵاتی دروستکار :

شێوازی هەناردەکردن ئەگەر چالاکی هەناردەکردن، یان دووبارە هەناردەکردن یاخود گواستنەوەی ترانزێت بێت:

پشکی هاوردەکردنی ساڵانەی ڕێپێدراو بە هاوردەکار:

مەبەست لە بەکارهێنان و وردەکاری چالاکیەکە.

واژوو:

مۆری کۆمپانیا:

چالاکی تایبەت بە ئامێرو کەلوپەل و بەرهەمەکانی کە لەژێر چاودێریدان

جۆری چالاکی:

هاوردەکردن ☐ هەناردەکردن ☐ دووبارە ناردنەوە ☐

بەکارهێنان ☐ گواستنەوەی ترانزێت ☐ کۆگاکردن ☐

لەناوبردن ☐

زانیاریی ئامێر یان دووبارەکراوە یان بەرهەم هاتوو:

نوێ ☐، بەکارهاتوو ☐

ناوی ئامێر یان دووبارەکراوە یان بەرهەم هاتوو:

بڕەکەی:

بوونی ئەو ماددە تێیدا کە لەژێر چاودێریدایە:

وڵاتی دروستکار :

شێوازی هەناردەکردن ئەگەر چالاکی هەناردەکردن، یان دووبارە هەناردەکردن یاخود گواستنەوەی ترانزێت بێت:

لایەنی هاوردەکار ئەگەر چالاکیەکە هاوردەکردن یاخود گواستنەوەی ترانزێت بێت.

مەبەست لە بەکارهێنانی و وردەکاری چاڵاکیەکە:

واژوو:

مۆری کۆمپانیا:

هاوپێچی ژمارە (٢)

فۆرمی داواکاری مۆڵەتپێدان بە دروستکردن و بەکارهێنانی ماددەو ئامێرو کەلوپەل و بەرهەمەکانی کە لەژێر چاودێریدان:

زانیاری تایبەت بە پێشکەشکاری داواکاری مۆڵەتپێدان	
ناوی پێشکەشکاری داواکاری: ژمارەی ناسنامە: شوێنی نیشتەجێبوون: ژمارەی مۆبایل: ژمارەی تۆماری داواکاری: ڕێکەوتی تۆماری داواکاری: ناوی کۆمپانیا: ژمارەی تۆماری بازرگانی:	
چالاکی ماددەکانی کە لەژێر چاودێریدان	**چالاکیەکانی تایبەت بە ئامێرو کەلوپەل و بەرهەمەکانی کە لەژێر چاودێریدان**
جۆری چالاکی: دروستکردن ☐ بەکارهێنان ☐ ☐ زانیاری لەسەر ماددەکە: ☐ ئەو ماددەی کە دووبارە دەکرێتەوە ناوی زانستی ماددەکە: ناوی بازرگانی ماددەکە: بڕەکەی: جۆری بەکارهێنان و وردەکاری لەسەر چالاکیەکە: واژوو: مۆری کۆمپانیا:	جۆری چالاکی: دروستکردن ☐ بەکارهێنان ☐ ناوی ئامێر یان دووبارەکراوە یان بەرهەم هاتوو: نوێ ☐ بەکارهاتوو ☐ ناوی ئامێر یان دووبارەکراوە یاخود بەرهەم هاتوو: بڕەکەی: بوونی ئەو ماددە تێیدا کە لەژێر چاودێریدایە: جۆری بەکارهێنان و وردەکاری لەسەر چالاکیەکە: واژوو: مۆری کۆمپانیا:

وەزارەتی ناوخۆ
ژمارە:٢٠١٤٢ لە ٢٠٢٢/٩/١٣

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە ماددەی (٣) بڕگەی (١) لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦) ساڵی ٢٠٠٩ بڕیارماندا بە دەرچوواندنی ئەم بەیانە:-

بەیانی ژمارە (٢٠)ی ساڵی ٢٠٢٢

ماددەی (١):

وەرگرتنی کرێی کارگێری خزمەتگوزاری بەڵگەکانی تاوان بە هەموو جۆرەکانی (کەیسە شارستانیەکان ، کەیسەکانی داواکاری خودی هاوڵاتیان) بەپێی ئەم بڕە پارانەی کە لە خوارەوە دیاری کراوە:

ژ	جۆری خزمەتگوزاری	بڕی کرێی کارگێڕی خزمەتگوزاری (بە دینار)	تێبینی
١	بەڵگەی بێ تاوانی (عدم محكومیه بە زمانی کوردی)	(٢٥.٠٠٠) بیست و پێنچ هەزار	بۆ یەك بەڵگەنامە
٢	بەڵگەی بێ تاوانی (عدم محكومیه بە زمانی عەرەبی)	(٥٠.٠٠٠) پەنجا هەزار	بۆ یەك بەڵگەنامە
٣	بەڵگەی بێ تاوانی (عدم محكومیه بە زمانی ئینگلیزی)	(١٥٠.٠٠٠) سەد و پەنجا هەزار	بۆ یەك بەڵگەنامە
٤	پشکنینی DNA	(١.٠٠٠.٠٠٠) یەك ملیۆن	بۆ یەك سامپل
٥	پشکنینی بەراورد کردن (مظاهاة) (دەست نووس، پەنجەمۆر و هەر جۆرە بەراوردکردنی تری دیکیۆمنتی)	(٣٠٠.٠٠٠) سێ سەد هەزار	بۆ یەك سامپل
٦	پشکنینی کیمیاوی (بە هەموو جۆرەکان)	(٢٥٠.٠٠٠) دوو سەد و پەنجا هەزار	بۆ یەك سامپل
٧	پشکنینی فیزیاوی (بە هەموو جۆرەکان)	(٢٠٠.٠٠٠) دوو سەد هەزار	بۆ یەك سامپل
٨	پشکنینی ئامێری ئەلیکترونی و مۆبایل و پەیج و سایت	(١٠٠.٠٠٠) سەد هەزار	بۆ یەك پشکنین
٩	کرێی کارگێڕی	(١٠.٠٠٠) دە هەزار	بۆ هەر داواکارییەك

ماددەی (٢):

ئەو کرێیانەی کە لە ماددەی (یەکەم) دیاری کراوە تەنها لەو کەیسانە وەردەگیرێت کە لە دادگا شارستانییەکان یان لەسەر داواکاری خودی هاوڵاتی یان کەسی بیانی رەوانە دەکرێن، و هیچ کرێی خزمەتگوزاری لە کەیسە سزاییەکان کە لە دادگاکانەوە رەوانە دەکرێن و پشکنینی ئیسك و پروسکی ئەنفالکراوان و منداڵانی ونبووی کیمیابارانی هەڵەبجە وەرناگیرێت.

ماددەی (٣):

رێژەی (١٠٠%)ی ئەو کرێیانەی کە لە ماددەی (یەکەم) دیاری کراوە دەگەرێتەوە بۆ گەنجینەی هەرێم و دواتر لە لایەن وەزارەتی دارایی و ئابووری بە پێی رێنماییەکانی حکومەت بری (٧٠%) بۆ وەزارەتی دارایی و ئابووری دەبێت و بڕی (٣٠%) بۆ وەزارەتی ناوخۆ دەبێت بە مەبەستی پەرەپێدانی بەرێوەبەرایەتی لێکوڵینەوەی بەڵگەکانی تاوان لە هەرێم و تەنها بە فەرمانی وەزیری ناوخۆ خەرج دەکرێت.

ماددەی (٤):

ئەو بڕە پارانەی کە لە ماددەی (یەکەم) دیاری کراوە بە پسوولەی (٣٧/أ) وەردەگیرێت .

ماددەی (٥):

چەند ئەژمێرێکی بانکی دەکرێتەوە لە بەرێوەبەرایەتیەکانی بەڵگەی تاوانی هەرێم لە پارێزگا و ئیدارە سەربەخۆکان بە مەبەستی دانانی بڕی (٣٠%)ی کە لە ماددەی (سێ یەم) دیاری کراوە .

ماددەی (٦):

ئەم بەیـــانە لە رۆژی دەرچـــوونیەوە جێبەجـــێ دەکرێـــت و لە رۆژنـــامەی وەقـــایعی کوردســـتان بڵاودەکرێتەوە.

رێبەر احمد
وەزیری ناوخۆ

دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە

بەیانی ساڵی ٢٠٢١

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (١٠)ی یاسای ژمارە(٣)ی ساڵی ٢٠١٠ی دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە و ماددەی (٨)ی یاسای ژمارە (٤)ی ساڵی ١٩٩٩ی یاسای بڵاوکردنەوە لە ڕۆژنـامەی ڕەسمی (وەقایعی کوردستان) ئەم بەیانەمان دەرکرد :

ڕێنمایی ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠٢١ تایبەت بە (ڕێنمایی ئاگادارکردنەوەی پـڕۆژ سـەرپێچی کارەکـان و لە کار ڕاگرتنیان) بڕگەی دووەم لە ماددەی (٣) هەمواردەکەینەوە بەم شێوەی خوارەوە :

بەڕێوەبەری پڕۆژە یان ڕێپێدراوەکەی بۆی هەیە داوای درێژکردنەوەی ئەو ماوەیە بکات کە لە بڕگەی یەکەمی ئەم ماددەیەدا ئاماژەی پێدراوە ، سەرۆکی دەستە یان ڕێپێدراوەکەی بۆیـان هەیە مـاوەکەی بۆ درێژبکەنەوە بەم شێوەیەی خوارەوە :

- بۆ پڕۆژەکانی پۆلێنی (أ) سێ مانگ
- بۆ پڕۆژەکانی پۆلێنی (ب) دوومانگ
- بۆ پڕۆژەکانی پۆلێنی (ج) یەک مانگ

ئەگەر چەسپێنرا کە ماوەی یەکەم بەشی ناکات

- ئەم بەیانە لە رێکەوتی بڵاوبوونەوەی لە رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) کاری پێدەکرێت.

ئەندازیار/عبدالرحمن صدیق
سەرۆکی دەستە